

Mye god læring i gjennomføring av tilsyn

Når Udir gjennomfører tilsyn med barnehager og skoler, kan det være en lærerik erfaring som fører til endret praksis og bedre regeletterlevelse i sektor. Det forutsetter imidlertid at tilsynet gjennomføres med god dialog og tillit mellom partene.

RAPPORT | SIST ENDRET: 02.12.2022

Tittel:

Evaluering av tilsynsarbeid. Tilsyn på opplærings- og barnehageområdet i perioden 2014 til 2021

Rapporten:

[Last ned rapporten \(PDF\)](#)

Utgiver:

Deloitte

År:

2022

Om rapporten

Deloitte har evaluert statlig tilsynsarbeid på barnehage- og skoleområdet. Formålet er å gi kunnskap om gjennomføringen av tilsyn med

- offentlige grunnskoler og videregående skoler
- kommunen som barnehagemyndighet
- private skoler

Resultater fra evalueringen skal benyttes for å gjennomgå Udirs bruk av virkemidler og understøtte eventuelle endringer ved innføring av ny opplæringslov.

Evalueringen undersøker dagens tilsynspraksis, med utgangspunkt i tilsyn igangsatt og gjennomført i perioden 2014–2021. Den ser på alle stadier av tilsynsprosessen og hvordan de ulike delene av prosessen fungerer. Rapporten går også nærmere inn på hvilken virkning tilsyn har, og undersøker om endringene som blir gjort etter tilsyn blir varige i kommunene og skolene.

I tillegg til en grundig dokumentanalyse inneholder rapporten intervjuer med ansatte hos Udir, statsforvalter og hos kommunen som skoleeier og barnehagemyndighet. Det er også gjennomført en rekke spørreundersøkelser med disse aktørene, samt med rektorer ved skoler som har hatt tilsyn.

Deloitte kommer også med anbefalinger til justering av tilsynspraksisen basert på funnene i rapporten.

Hovedfunn

- Tilsyn bidrar til læring.
- God treffsikkerhet er førende for tilsyn.
- Møter er viktige for dialog og tillit.

Tilsyn bidrar til læring

Evalueringen viser at det er en utbredt oppfatning hos både tilsynsmyndighet og tilsynsobjekt om at tilsyn virker. Å avdekke feil kan være god læring, og kan føre til at praksis blir endret.. Samtidig er det en rekke ulike faktorer som kan påvirke hvor godt tilsyn virker, og hvor nyttig det oppleves å være:

- dialogen mellom tilsynsmyndigheten og tilsynsobjektet
- veiledning i tilknytning til tilsyn
- tillit mellom tilsynsmyndighet og tilsynsobjekt
- tilsynsobjektets innstilling til tilsynet

Tilsynet må også oppleves som relevant, og tilsynsmyndighetens kompetanse må være god, både juridisk og skolefaglig.

God treffsikkerhet er førende for tilsyn

I dag avdekkes brudd i 90 prosent av tilsynene som gjennomføres. Udir måler tilsynenes treffsikkerhet etter hvorvidt det blir avdekket brudd på regelverket.

Deloitte mener at denne måten å måle treffsikkerhet på har en risiko: Det kan føre til at statsforvalter vektlegger å føre tilsyn på områder hvor det er stor sannsynlighet for å finne brudd, framfor å føre tilsyn der hvor brudd har størst negative konsekvenser.

Måten treffsikkerhet måles på kan også være problematisk fordi det kan bli et insentiv til ikke å veilede underveis i tilsynet. Veiledning i forkant eller etter åpnet tilsyn kan innebære at det avdekkes færre brudd, og at tilsynet dermed har tilsynelatende utilstrekkelig risikovurdering.

Møter er viktige for dialog og tillit

De ulike møteareaene som omtales i Udirs metodehåndbok benyttes i ulik grad i forbindelse med tilsyn. Mange representanter for tilsynsobjektene oppgir at møter er sentrale for å tilrettelegge for læring og god dialog før, under og ved lukking av tilsyn. Møtene er i dag kun en anbefaling, men Deloitte mener de bør bli et krav.

Sluttmøtene og dialogen med tilsynsmyndighetene i avslutningsfasen av tilsynet er blant det tilsynsobjektene mener bidrar til mest læring.